Ontwerpbegroting 2023
RUD Drenthe

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD / SAMENVATTING **3**
BEGROTING 2023 IN ÉÉN OOGOPSLAG **4**
DE BESTUURLIJKE BEHANDELING **5**
ACTUELE ONTWIKKELINGEN **6**
ONZE MISSIE EN DOELSTELLINGEN 6
BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN 6
ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN 13
EFFECT VAN BELEIDS- EN ORGANISATIEONTWIKKELINGEN OP HET FINANCIEEL KADER 16
PROGRAMMAPLAN **17**
DE PROGRAMMA'S 17
PROGRAMMA MILIEU – REGULIER 17
1.1 PROGRAMMA MILIEU – PROJECTEN & LEGES 18
1.2 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCHAPSBELASTING, ONVOORZIEN 20
2 PARAGRAFEN **22**
2.1 PARAGRAAF LEGES / LOKALE HEFFINGEN 22
2.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING 22
2.3 PARAGRAAF FINANCIËLE KENGETALLEN 27
2.4 PARAGRAAF FINANCIERING 28
2.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING 29
2.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN 29
3 FINANCIËLE BEGROTING **31**
3.1 OPZET BEGROTING 31
3.2 MEERJARENRAMING OVERZICHT BATEN EN LASTEN 31
3.3 ONZE EXPLOITATIEBEGROTING 33
3.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENRAMING 35
BIJLAGE A – INDEXERING **40**
BIJLAGE B – DEELNEMERSBIJDRAGE **41**

VOORWOORD / SAMENVATTING

Voor u ligt onze begroting 2023. In de begroting 2023 zijn de eerder gemaakte afspraken opgenomen. De basis voor de begroting vormt de toegenomen vraag van de deelnemers. Daarnaast is de begrotingswijziging 2022, het jaarprogramma 2022 en de indexering als uitgangspunt genomen. Om het locatiebestand aan te passen aan de Omgevingswet is verder een incidentele bijdrage opgenomen. De begroting bevat nog een aantal PM posten waarvan de komst van de Omgevingswet nog de meest onzekere is.

Werken met landelijke kentallen. Impuls voor energie- en asbesttoezicht
Een belangrijke ontwikkeling betreft de herijking van de kentallen van de Drentse Maat. U heeft hierover eerder informatie ontvangen. De 1e fase van de herijking van de Drentse Maat is afgerond. Deze is gebaseerd op de huidige kwaliteitsafspraken. De nieuwe kentallen leiden tot een toename van de inzet. Gemeenten hebben verzocht deze toename en de extra inzet voor asbest- en energietoezicht in een meerjarig groeimodel op te nemen. De provincie heeft in 2022 een kwaliteitsimpuls voor de provinciale bedrijven gerealiseerd

Het effect van de Omgevingswet is deels verwerkt
De verschuiving van het bevoegd gezag onder de Omgevingswet (bodemtaken en een aantal bedrijven) is voor 2023 (weer) opgenomen. Vanuit VNG en IPO vinden nog gesprekken plaats met het Rijk over de financiering van deze werkzaamheden. Om de kosten voor het werken onder de Omgevingswet goed in beeld te brengen wordt nog een impactanalyse verricht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een landelijk model voor omgevingsdiensten. De verwachting is dat hiermee in het 2^{e} kwartaal de financiële impact voor de RUD Drenthe in beeld kan worden gebracht. Aan de hand van de uitkomst hiervan komen ook eventuele keuzes en consequenties in beeld.

Met deze begroting leggen we een basis voor 2023 aan u voor, geven we invulling aan vastgestelde uitgangspunten en borgen we de voortgang in onze VTH- en bodemtaken.

Jisse Otter
Voorzitter Dagelijks Bestuur
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Marjan Heidekamp
Secretaris Dagelijks Bestuur
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

BEGROTING 2023 IN ÉÉN OOGOPSLAG

In onderstaande samenvatting wordt in het kort een overzicht gegeven van de financiën over 2023. De complete meerjaren-exploitatiebegroting is weergegeven in paragraaf 7.3. Een berekening van de deelnemersbijdragen is weergegeven in Bijlage B.

X € 1.000	Realisatie 2021	Begrotings wijziging 2022	Begroting 2023
Deelnemersbijdrage	14.058	16.438	18.252
Project Ontwikkelprogramma	93	0	0
Projecten	1.287	1.260	1.291
Leges	190	200	200
Overige baten	56	95	97
TOTAAL BATEN	**15.684**	**17.993**	**19.839**
Personeel primair proces	8.744	9.938	10.989
Personeel overhead	2.150	2.796	2.977
Frictiekosten		0	0
Reis-, opleidings- en algemene personeelskosten	478	745	763
Bedrijfsvoeringskosten	2.374	2.878	2.945
Projectkosten Zaaksysteem	150	0	50
Projectkosten Ontwikkelprogramma	205	0	0
Projecten	1.287	1.260	1.291
Leges	134	150	150
Incidentele lasten	0	100	400
Onvoorzien	0	125	125
TOTAAL LASTEN	**15.523**	**17.992**	**19.689**
RESULTAAT VOOR RESERVES	**161**	**1**	**151**
Mutatie reserves	**112**	**-1**	**-151**
RESULTAAT NA MUTATIE RESERVES	**273**	**0**	**0**

Tabel 2: begroting in één oogopslag, RUD Drenthe 2022

DE BESTUURLIJKE BEHANDELING

In de begroting staan de financiële kaders en het budget voor het begrotingsjaar. Er wordt genoemd wat wij daar op hoofdlijnen voor gaan doen. De begroting 2023 is in februari/maart 2022 opgesteld en in procedure gebracht. Deze begroting 2023 is gebaseerd op de financiële en beleidsmatige uitgangspunten en ontwikkelingen zoals uiteengezet in de kaderbrief 2023.

In het onderstaande overzicht staat de afgesproken planning van de verdere behandeling van de ontwerpbegroting 2023 binnen de context van de P&C cyclus, inclusief de vergaderdata van het algemeen en dagelijks bestuur. De behandeling van de ontwerpbegroting 2023 is in het rood weergegeven. In 2023 wordt de P&C cyclus aangepast op de hernieuwde afspraken van onze deelnemers.

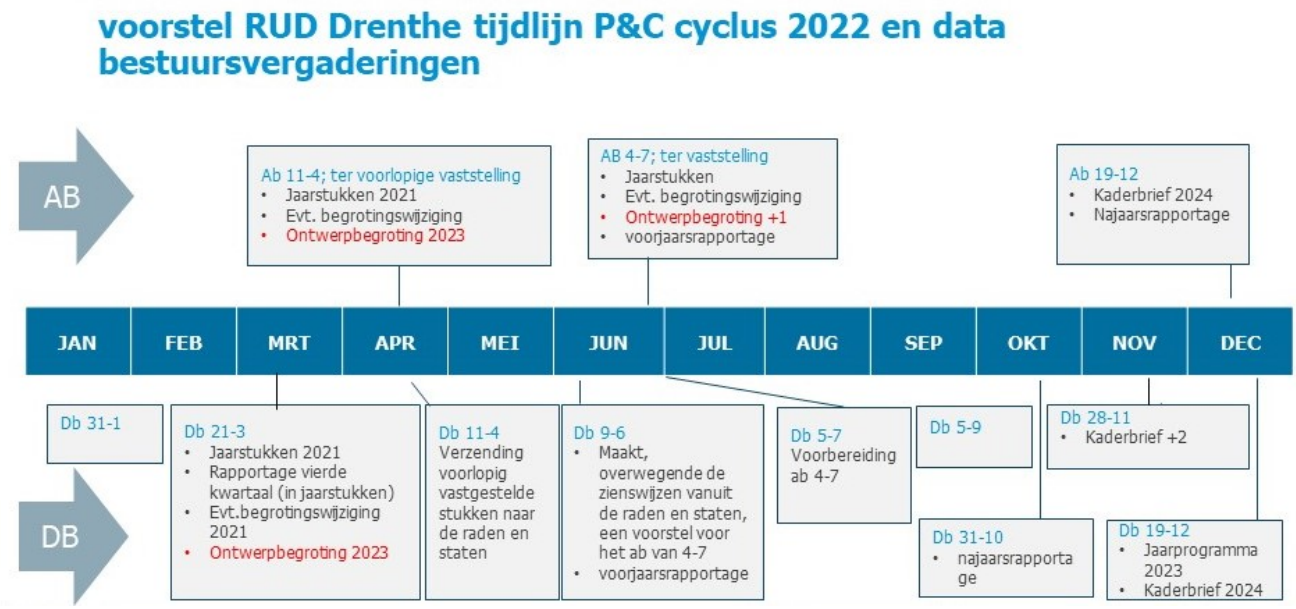

Figuur 1: Tijdlijn 2022 P&C-cyclus, RUD Drenthe 2022

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

ONZE MISSIE EN DOELSTELLINGEN

Onze organisatie is een samenwerkingsverband tussen alle Drentse gemeenten en de provincie Drenthe op het gebied van milieu. De 12 Drentse gemeenten en de provincie Drenthe zijn samen eigenaar van de RUD Drenthe.
De RUD Drenthe voert als backoffice de milieutaken uit in opdracht van de deelnemende partijen voor:

een schone, veilige en duurzame leefomgeving!

Dit doen wij voor onze opdrachtgevers (gemeenten en provincie) door:

- toezicht en handhaven van de wettelijke milieuregels van bedrijven en bij calamiteiten;
- vergunningverlening (regulering) op basis van diverse milieuwetgeving en
- advisering over verschillende milieuthema's, complexe dossiers en in crisissituaties.

Wij geven daarnaast ook advies bij het opstellen van lange termijn beleid en ten aanzien van strategische vraagstukken. De gemeenten en de provincie verlenen de opdrachten en blijven daarin verantwoordelijk voor het milieubeleid en prioriteitstelling op lokaal niveau. Onze experts werken daarom nauw samen met onze collega's van provincie en gemeenten. Zo bundelen we de krachten en zijn een proactieve partner voor een kwalitatieve en betrouwbare uitvoering.
De RUD Drenthe: Voor een gezonde leefomgeving nú en voor volgende generaties.

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

De volgende beleidsmatige ontwikkelingen zijn van invloed op onze taakuitvoering.

4.2.1 De Omgevingswet

Nieuw stelsel, nieuwe procedures, nieuwe regels

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De invoering van de Omgevingswet is andermaal uitgesteld, tot 1 januari 2023. Duidelijk is dat de herziening grote impact heeft alle ketenorganisaties en dus ook voor de RUD Drenthe. We voorzien extra kosten door de invoering van deze wet, structureel en incidenteel tijdens de overgangsperiode. Immers onze processen wijzigen en moeten goed ingericht en afgestemd worden. Volgens de wet geldt een overgangsrecht tot 2029. In deze periode is het nodig om per vraag extra te onderzoeken of dit overgangsrecht wel/niet van toepassing is. Nieuw in deze wet is ook het vooroverlegproces. Van initiatiefnemers wordt na dit voortraject verwacht een complete vergunningaanvraag in te dienen. Initiatiefnemers moeten hieraan wennen en hierin meegenomen worden. De termijn om een vergunning te verlenen is in de Omgevingswet gewijzigd van (meestal) 26 weken naar 8 weken. Niet compleet ingediende aanvragen zullen hierdoor, eerder dan nu en daarmee extra, door ons als niet ontvankelijk moeten worden

verklaard. Veel beleidsmatige keuzes (omgevingsvisie/omgevingsplannen) moeten binnen de wet door de gemeentes/provincie nog worden gemaakt.

Onduidelijk is in welke mate extra inspanningen, gewijzigde werkprocessen en/of beleidsmatige keuzes leiden tot extra kosten. Om die effecten in beeld te krijgen is eind 2021 een onderzoek ingesteld door Omgevingsdienst.nl (vereniging van omgevingsdiensten). De resultaten hiervan zijn nog niet bekend en derhalve niet verwerkt in deze begroting. In het land gehouden impactanalyses voorspellen 7-12% extra kosten op de activiteiten. Hoe dit naar de toekomst uitpakt is onduidelijk

Digitale uitwisseling

De Omgevingswet gaat fors impact hebben op de werkprocessen omdat de wet verplicht tot toegankelijkheid van data, informatie en dossiers. Een optimale uitwisseling van uw en onze data en informatie voorkomt extra inzet en daarmee extra kosten en het niet kunnen nakomen van wettelijke termijnen. In het project 'digitale uitwisseling' is een standaard-werkwijze met onze deelnemers afgesproken. Een actieve toepassing van deze werkwijze voorkomt extra inzet en is van belang voor de betrouwbaarheid en kwaliteit van de dienstverlening, van ons en onze deelnemers.

Verschuivingen van taken

Met de invoering van de Omgevingswet verschuiven een aantal milieubelastende activiteiten (mba's, vertaald naar milieulocaties) van provincie naar gemeenten en vice versa. Daarmee verschuift ook de onderlinge verdeling van de deelnemersbijdragen door de invoering van de Omgevingswet. De hoofdconclusies van onze voorlopige inschatting is:

1. Op basis van de uitgangspunten en aannames van de Drentse Maat vindt er globaal de verschuiving plaats in uren van provincie naar de gemeenten Aa en Hunze, Coevorden, Hoogeveen, Meppel en Midden/Drenthe. Uitgaande van 310 uur per inrichting tegen een uurtarief van € 99,75 (begroting 2022) levert dit de volgende tabel op:

Deelnemer	Aantal locaties	Uren	euro
Provincie	- 8	- / - 2.480	- / - 247.380
Aa en Hunze	1	310	30.922
Coevorden	1	310	30.922
Hoogeveen	2	620	61.845
Meppel	3	920	92.767
Midden-Drenthe	1	310	30.922

Tabel 3: Verschuivingen in bevoegd gezag bij milieubelastende activiteiten ingeschat op uren en kosten

2. Op basis van een zeer ruwe inschatting blijkt dat Drenthe-breed ca. 6 inrichtingen (definitie onder de Wabo) van gemeenten naar provincie gaan. Op basis van de Drentse Maat gaat het om ca. 50 uur per inrichting/milieulocatie. Dit leidt tot een hogere deelnemersbijdrage bij de provincie en een lagere bij de gemeenten. Zodra duidelijk is om welke inrichtingen dit gaat zijn nadere afspraken over de benodigde inzet te maken.

Verrijken Locatiebestand

De term “inrichting” vervalt binnen de Omgevingswet en de milieu- en bodemlocaties worden gezien als “milieubelastende activiteit”, of een clustering hiervan. Het locatiebestand wordt in 2022 en 2023 verrijkt met “mba's”. Een juist en compleet locatiebestand is urgent en noodzakelijk omdat het locatiebestand de basis is voor alle werkprocessen van ons, onze deelnemers en onze samenwerkingspartners.

Verschuiving van bodemtaken

Met de komst van de Omgevingswet in 2022/2023 verschuiven bodemtaken van de provincie naar gemeenten. Gemeenten worden verantwoordelijk voor het beleid en activiteiten in de vaste bodem. De provincie Drenthe is verantwoordelijk voor het grondwaterbeheer en blijft het bevoegde gezag voor bodemverontreinigingen die onder het overgangsrecht vallen. De verwachting is dat deze overgang van taken en bevoegdheden – inclusief dossieroverdracht – ook in 2023 extra inspanning vraagt. Bij deze verschuiving is inzet nodig van de RUD Drenthe. De provincie en de gemeenten moeten hun beleid en bedrijfsvoering afstemmen op deze nieuwe taken.
De verwachting is dat met de huidige formatie de bodem-gerelateerde werkzaamheden voor de provincie en de gemeenten uitgevoerd kunnen blijven worden. Het is echter nog niet duidelijk wat de verschuiving van taken financieel gaat betekenen voor provincie en gemeenten. Er is een eerste inschatting gemaakt: op basis van bestede uren van de afgelopen twee jaar (2020 en 2021). Onze inschatting is dat 6000 uren verschuiven van provincie naar gemeenten, van de taken die verband houden met het adviseren, toetsen, toezicht houden en handhaven van activiteiten in de bodem en die verband houden met graven in- en het saneren van verontreinigde bodems. Landelijk spreken het RIJK, IPO (Interprovinciaal overleg) en VNG (Vereniging van Nederlandse gemeenten) over de financiering van de bodemtaken onder de Omgevingswet. Wanneer deze afspraken bekend zijn is een specifieke inschatting te maken van de kosten.
Uitgaande van een 1 op 1 overdracht en gerekend met het uurtarief van de begroting 2022 (€99,75) levert dit de volgende kostenverdeling op:

Deelnemer	Uren	Kosten in euro
Aa en Hunze	300	29.985
Assen	1400	139.930
Borger-Odoorn	300	29.985
Coevorden	700	69.965
De Wolden	350	34.982
Emmen	0	0
Hoogeveen	950	94.952
Meppel	400	39.980
Midden- Drenthe	400	39.980
Noordenveld	450	44.977
Tynaarlo	500	49.975
Westerveld	200	19.990
Provincie	0	0
totaal	5950	594.701

Tabel 4: Kosten overdracht bodemtaken per deelnemer (1 op 1 overdracht), RUD Drenthe 2022.

Leges heffen op milieutaken

Met de komst van de Omgevingswet wordt het verbod op het heffen van leges op milieu- en bodemtoestemmingen opgeheven. Voor onze opdrachtgevers biedt dit mogelijkheden om de kosten voor onze inzet te dekken. Een meerderheid van onze deelnemers staat positief tegenover het gaan heffen van leges.

4.2.2 **Evaluatie GR** (gemeenschappelijke regeling)

Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe

De uniforme handhavingsstrategie is een duidelijke stap richting outcome- en impact gestuurd werken. Tegelijkertijd wordt invulling gegeven aan een belangrijke aanbeveling uit de evaluatie GR die in 2021 is gehouden:

"kom tot eenduidigheid over de opgave voor de RUD Drenthe, waarop de programmering en daarmee de begroting kan worden gebaseerd. Alleen dan is een adequate organisatie in te richten die de verwachtingen van haar deelnemers kan waarmaken".
Deze strategie wordt opgesteld in 2 fases: de eerste fase (in 2022) richt zich op het bestendigen van de huidige kwaliteit, de tweede fase geeft richting aan toekomstige kwaliteit: o.a. de effecten van de Omgevingswet, de landelijke handhavingsstrategie en het risicogericht werken. De effecten van fase 1 op de begroting 2023 worden als nihil ingeschat. Het opstellen van een dergelijke strategie is een wettelijke verplichting.

De ingezette organisatieontwikkeling van de afgelopen jaren wordt verder uitgewerkt in het Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe. Met de keuze om over te gaan tot (gefaseerde) invoering van risicogericht werken wordt bijvoorbeeld een steeds beter inhoudelijk afwegingskader gecreëerd, waarmee op basis van risico-inschatting en milieurendement, de uitvoering van o.a. toezicht kan worden geprioriteerd. Deze ambitie geldt feitelijk voor de gehele reikwijdte van VTH waarbij alle thema's (diverse milieutaken) benoemd worden. Met deze systematiek van werken bieden wij onze deelnemers een bestuurlijk afwegingskader om haar middelen zo effectief mogelijk in te zetten.

Herijking Drentse Maat

Uit de door TwijnstraGudde uitgevoerde evaluatie GR RUD Drenthe is gebleken dat de Drentse Maat aan actualisatie toe is. De herijking van de Drentse Maat (DM) wordt in twee fasen uitgevoerd.

Eind 2021 is in de eerste fase een meer realistisch kental voor de producten DM ontwikkeld, gebaseerd op de uitgevoerde benchmark met collega omgevingsdiensten. In december 2021 is besloten de eerste fase budgetneutraal door te voeren in het Jaarprogramma 2022. Tegelijkertijd is besloten tot een groeimodel voor onze deelnemers voor 2023 en 2024 zodat de RUD Drenthe over dezelfde hoeveelheid uren kan beschikken als andere omgevingsdiensten met eenzelfde omvang en opgave. Dit groeimodel is als volgt vastgesteld:

Groeimodel		versie 13 december 2021	Uitvoeringsjaar t.o.v. het basisuitvoeringsniveau (=begroting 2022)						
Basis uitvoeringsniveau (in uren)	143.909		2022		2023		2024		Uitvoeringsniveau op basis van herijking
Product	BG	Toelichting	onderdeel begroting	buiten begroting	basis	nieuw	basis	nieuw	
116 RGT	ov G	budget neutrale doorvoering herijking	4.555	0	9.385	0	9.385	3.273	***12.658***
116 Jur ondersteuning	ov G	budget neutrale doorvoering herijking (uit 116)	3.500	0	0	3.500	3.500	0	***3.500***
116 BOA inzet	ov G	budget neutrale doorvoering herijking (uit 116)	1.330	0	0	1.330	1.330	0	***pm***
400 Asbesttoezicht	ov G	meldingen vraaggestuurd per deelnemer	0	4.685	4.685	0	4.685	0	***4.685***
120 Klachten	prov	verrekenen provincie	500			pm		pm	***pm***
	ov G	verrekenen per deelnemer		pm		pm		pm	***1.133***
Energie	alle	2022: 6600 hiervan 1200 directe financiering rijk (klein deel is prov.)	*0*	5.400	5.400	1.600	7.000	1.400	***8.400***
Extra opdrachten	prov	altijd per deelnemer verrekend (met besluit)	184	5.416		pm		pm	***pm***
	ov G	altijd per deelnemer verrekend (met besluit)	2.051	3.149		pm		pm	***pm***
Omgevingsveiligheid	alle	doorgerekend	1.063		pm		pm		***pm***
Gevelscans	alle	doorgerekend	1.330		pm		pm		***pm***
BOA inzet	alle	Nacalculatie per deelnemer, na 2022 opnemen begroting?	2.660		pm		pm		***2.660***
Luchtadviseur	alle	Nacalculatie per deelnemer, na 2022 opnemen begroting?	1.330		pm		pm		***1.330***
Tussenoplossing groeimodel		in mindering op RGT (116)		-5.010		5.010			
				In Rood: begrotingswijziging nodig					

Tabel 5: Groeimodel 2023 en 2024, RUD Drenthe 2021.

In het Jaarprogramma 2022 is de doorberekening onder kolom 2022 doorgevoerd en verwerkt in de begrotingswijziging 2022. Hetgeen onder kolom 2023 is opgesomd is conform besluit verwerkt in de begroting 2023. Dit betreft 4.830 uren voor het product Risico Gericht toezicht, 1.600 uur voor energietoezicht en 5.010 uren herstel van de in mindering gebrachte uren voor Risico gericht toezicht in 2022.

Voor complexe vergunningen, calamiteiten, incidenten en handhavingszaken worden kentallen niet aangepast. Indien een urenoverschrijding ontstaat vindt hierover afstemming met de betreffende deelnemers plaats. Conform bestuursbesluit wordt deze extra benodigde inzet op basis van werkelijk gerealiseerde uren verrekend volgens de afgesproken verrekensystematiek.

In fase 2 wordt, aansluitend aan het opstellen van de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe, een brede herijking van de DM uitgevoerd. Deze uitkomsten van de herijking worden in de 2e helft van 2022 verwacht en zijn daarom niet opgenomen in de begroting 2023. Een opdracht moet hiervoor nog worden verstrekt.
Nu de invoering van de Omgevingswet wederom is uitgesteld wordt de invloed hiervan op de DM in een later stadium opgenomen in de Uitvoering- en Handhavingsstrategie (en dus in de begroting 2024 of later).

4.2.3. Het landelijk programma Versterking omgevings-veiligheid 2021-2024

Onze deelnemers ontvangen sinds 2021 vanuit het programma Versterking omgevingsveiligheid 2021-2024 middelen voor de versterking omgevingsveiligheid. De taken worden grotendeels door de RUD Drenthe en een kleiner deel door de Veiligheidsregio Drenthe uitgevoerd. In de begroting 2023 zijn deze kosten structureel opgenomen. De min- en plusuren worden achteraf verrekend.

4.2.4 De uitvoering van het beleid m.b.t. de zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Experts op het gebied van ZZS zijn schaars. Het is van groot belang voor onze deelnemers om deze kennis te borgen binnen de vaste formatie van de RUD Drenthe. Alleen dan is een adequate advisering mogelijk. Ten behoeve van de inventarisatie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) bij de provinciale inrichtingen is in 2019 door de FUMO, ODG en de RUD in gezamenlijkheid een projectplan opgesteld (in opdracht van deze provincies). Dit projectplan is in 2020 in uitvoering genomen.

Specifiek is daarbij voor de provincies, voor 1 januari 2022, per inrichting inzage verkregen in de aanwezige, gebruikte en naar de lucht geëmitteerde ZZS. De ZZS doen zich naar verwachting niet alleen voor bij de provinciale inrichtingen. Gemeenten hebben echter geen afspraken met het rijk gemaakt over de aanpak hiervan. Met de ervaringen die zijn opgedaan bij de provinciale inrichtingen zal door ons in 2022 het gesprek op gang worden gebracht om te bepalen op welke wijze met ZZS moet worden omgegaan bij de gemeentelijke inrichtingen. De uitkomst van deze verkenning zal in 2022 worden omgezet in nadere uitvoerings- en financieringsafspraken op het gebied van ZZS voor gemeentelijke inrichtingen. Deze afspraken worden opgenomen in de begrotingswijziging 2023 (na vaststelling van het jaarprogramma 2023).

4.2.5 Regionale ketenaanpak milieucriminaliteit en ondermijning en asbesttoezicht.

De effecten van milieucriminaliteit en het daarbij behorende ondermijnende gedrag zijn vaak niet direct zichtbaar, maar brengt zowel economische-, milieu-, als gezondheidsschade toe. Omgevingsdiensten zijn een steeds belangrijkere schakel om milieucriminaliteit te bestrijden alsmede om veroorzaakte schade te laten herstellen. De Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe zal iets moeten zeggen over de inzet met betrekking tot de bestrijding van milieucriminaliteit, als verlengde van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS).

De deelnemers hebben verzocht om asbesttoezicht op een aanvaardbaar niveau te houden, mede in verband met de hieraan verbonden gezondheidsrisico’s. In 2022 is de capaciteit hiervoor op orde gebracht. In 2023 en volgende begrotingen wordt deze inzet gecontinueerd. Naar verwachting kan deze inzet over een aantal jaren afnemen, immers door sanering verdwijnt het asbest als bouwmateriaal.

4.2.6 De klimaatdoelen in relatie tot energiebesparing bij bedrijven.

In het klimaatakkoord van Parijs is vastgelegd dat de wereldwijde klimaatopwarming in 2100 beperkt moet zijn tot 2°C vergeleken met het niveau van vóór de opkomst van de industrie. Er wordt gestreefd om die stijging van 2°C te verlagen tot 1,5 graad. In het verlengde hiervan hebben provinciale staten van Drenthe de doelstelling uitgesproken in de vastgestelde Energieagenda 2020 – 2023 om in 2050 energieneutraal te zijn. Ook verschillende gemeenten streven energiedoelen na. Daarnaast zijn energiedoelen door het rijk verwerkt in wet- en regelgeving.
Voor het toezien op deze wet – en regelgeving zijn voor 2022 deze uren toegevoegd op de formatie op orde te brengen (deels ook financiering vanuit het rijk). Een deel wordt gedragen door RGT. Voor 2023 worden deze uren (5400 uur) gecontinueerd.
In 2023 verandert de wetgeving omtrent energiebesparing wederom en dat maakt dat er nog eens 1.000 bedrijven bijkomen die aan de erkende maatregelen voor energiebesparing moeten gaan voldoen. Naast de hiervoor beschreven toename komt dit neer op 1.600 uur aan extra inzet t.o.v. voorgaande jaren. De eventuele subsidie hiervoor vanuit het ministerie van economische zaken is in de dekking voorzien. (net als in 2022)
Op basis van de ervaringen in 2022 zal in het jaarprogramma 2023 de inzet voor het energietoezicht nader worden bepaald.
Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Voldoet het gebouw niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor gebruikt worden. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. De RUD Drenthe heeft de expertise op het gebied van energiebesparing en energietoezicht in huis. Bevoegde gezagen kunnen de RUD Drenthe (extra) opdragen om deze taak op zich te nemen en/of hiervoor de RUD Drenthe te mandateren.

4.2.7 Overige wetswijzigingen/landelijke adviezen

Naar verwachting zullen de volgende wettelijke ontwikkelingen de aandacht van ons vragen:

- Actualisatieplicht vergunningen van IPPC-bedrijven (Integrated Pollution and Prevention Control). Bij publicatie van nieuwe (geactualiseerde) BBT-conclusies (best beschikbare technieken) van een bepaalde branche dienen de vergunningen van de betrokken bedrijven binnen 4 jaar na publicatie te zijn aangepast. Een BBT-referentiedocument (BREF) is een document die de beste beschikbare technieken beschrijft. BBT-conclusies vormen de referentie voor toetsing en vaststelling van vergunningsvoorwaarden en actualisatie van deze voorschriften. De BBT-conclusies over afvalbehandeling moeten voor 16-08-2022 zijn verwerkt en de BBT - conclusies over afvalverbranding moeten voor 02-12-2023 zijn verwerkt in de vergunningen van de betreffende locaties.
- De Wet open overheid treedt in juli 2022 inwerking. Met de opdrachtgevers zal afstemming moeten plaatsvinden wat dat betekent voor de bestaande en nieuwe archieven. Tevens komt hiermee de WOB (Wet openbaarheid van bestuur) te vervallen. De hierover te maken afspraken zullen in 2023 doorwerken.
- Het schone luchtakkoord (SLA) zal extra inzet vragen van zowel onze luchtadviseurs, vergunningverleners als toezichthouders. Er zal extra moeten worden ingezet om verlaagde emissies bij bedrijven te bewerkstelligen. Het verlangen om emissies verder te reduceren vraagt van alle betrokken partijen extra inzet. Daarnaast dient bijgedragen te worden aan een landelijke werkgroep onder leiding van het Ministerie. In het Schone Lucht Akkoord werken het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Rijkswaterstaat, de provincies en de deelnemende gemeenten samen aan schonere lucht. Binnen Drenthe is het akkoord op dit moment ondertekend door de provincie Drenthe en de gemeente Assen.
- Commissie Van Aartsen (Bevoegdheden en financiering van Omgevingsdiensten). De commissie is van oordeel dat het landelijke stelsel van Omgevingsdiensten niet goed functioneert en niet voldoet aan de oorspronkelijke bedoeling van de commissie-Mans. De verbeteringen in de toepassing en uitvoering van het omgevingsrecht sinds de commissie-Mans leveren onvoldoende resultaat op. Het stelsel wordt volgens de commissie, nog steeds, gekenmerkt door fragmentatie en vrijblijvendheid. Na het verschijnen van het rapport is door het bestuur gekozen de reactie van het ministerie af te wachten en de resultaten daarna waar nodig te betrekken bij de aanbevelingen vanuit de evaluatie GR. Welk effect het rapport heeft op de uitvoering van 2023 is daarom nog niet bekend.
- De BOA-inzet vormt een wezenlijk onderdeel van de kerntaak van de RUD Drenthe: het strafrechtelijk handhaven bij milieuovertredingen. De noodzaak tot extra BOA-inzet vormt één van de aanbevelingen uit het rapport van Commissie van Aartsen. In de begroting 2023 zijn deze kosten structureel opgenomen, conform uitgangspunten. Meer- en minderwerk wordt verrekend volgens de afgesproken systematiek.

ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN

De volgende organisatorische ontwikkelingen zijn van invloed op onze uitvoering.

4.3.1 Strategische Personeelsplanning (SPP) => Strategische Planning RUD Drenthe

In 2019 is gestart met het project SPP. Alle toekomstige ontwikkelingen/trends en veranderingen die van invloed zijn op onze taken en verantwoordelijkheden worden jaarlijks in beeld gebracht zodat we voorbereid zijn op de opgaves voor de komende jaren. Het project richtte zich op de toekomstige personele opgaven in relatie tot het toekomstperspectief. In 2021 is het onderdeel gemaakt van de bedrijfsvoering. In 2024 is het doel van SPP om voorbereid te zijn op alle opgaves voor de komende jaren: van SPP naar Strategische Planning RUD Drenthe. De Strategische Planning is een continu proces waarin wordt bepaald hoe de organisatie zich op de lange termijn positioneert en ontwikkelt. De Strategische Planning RUD Drenthe en de uniforme Uitvoering- en handhavingsstrategie Drenthe vormen samen de input voor onze beleid- en organisatiedoelen (vanuit de brede milieuscope) en dalen neer in het Jaarprogramma voor onze deelnemers.

Ziekteverzuim

In de oorspronkelijke meerjarencijfers is steeds gerekend met 4% ziekteverzuim. Om uit te gaan van realistische en haalbare cijfers is bestuurlijk gekozen voor het verwerken van hogere percentages en deze ook te hanteren voor het opstellen van realistische en haalbare jaarprogramma's. In nauwe afstemming met de bedrijfsarts zal worden gewerkt aan een – op basis van de leeftijdsopbouw van onze organisatie – realistisch streefcijfer voor toekomstige jaren.
Vanwege de uitstroom van een aantal langdurig zieken verwachte wij dat het ziekteverzuimpercentage eind 2022 ca. 7% zal zijn. De effecten van COVID-19 op lange termijn (zowel op lichamelijk als psychosociaal vlak) zijn nog onvoldoende duidelijk. Deze invloed ramen we niet in de begroting 2023.

Duurzame inzetbaarheid

Om medewerkers te behouden, zodanig dat zij gezond, productief en met plezier het huidige en toekomstige werk kunnen en willen uitvoeren, zal er ruim aandacht zijn en inzet gepleegd worden op het gebied van duurzame inzetbaarheid.

Oplossingsgericht werken

De opdrachten van onze opdrachtgevers worden in een logische samenwerking resultaatgericht en oplossingsgericht uitgevoerd. Onze organisatie wordt steeds beter ingericht zodanig dat gewenste resultaten de samenwerkingsvormen bepalen en niet andersom. Hiermee wordt niet alleen de wendbaarheid van de organisatie vergroot maar ook de kennis, kunde en kwaliteit van onze medewerkers gestimuleerd. Zo zijn en blijven we een aantrekkelijke werkgever, waar mensen graag werken en zich kunnen ontwikkelen (zodat we kunnen blijven beschikken over gekwalificeerd potentieel in de huidige krapte op de arbeidsmarkt).

Arbeidsmarktbenadering

De krapte op de huidige arbeidsmarkt aan gekwalificeerd personeel noodzaakt ons tot meer inzet op werving en selectie van toekomstig benodigde medewerkers.
De RUD Drenthe voert een arbeidsmarktverkenning uit samen met de ODG en de FUMO. Daarbij zal bijzondere aandacht gegeven worden aan inclusie en diversiteit. In dat kader onderzoeken we de mogelijkheden om:

- ook zij-instromers klaar te stomen voor onze taken;
- opleidingen van scholen beter te laten aansluiten op onze praktijk;
- van traineeships gebruik te maken.

Dat betekent een andere insteek in communicatie naar buiten en een toename in opleiding en begeleiding van zij-instromers en trainees.

4.3.2 Data- en informatie-gestuurd werken

Het verzamelen, registreren en analyseren van data tot informatie is inmiddels een belangrijke taak en randvoorwaarde voor het goed functioneren van een omgevingsdienst. Uit de evaluatie GR van 2021 is gebleken dat onze informatievoorziening in vergelijking met andere Omgevingsdiensten vooruitstrevend is op dit gebied. Een aantal onderwerpen is voorzien die in 2023 om extra inzet en aandacht vragen:

Digitale uitwisseling informatie

Zoals hiervoor al benoemd is het borgen van een effectieve en efficiënte digitale uitwisseling van informatie met onze opdrachtgevers en ketenpartners het belangrijkste doel in relatie tot de invoering van de Omgevingswet (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en de Wet open overheid.
Voor het in stand houden van die digitaliseringsprocessen voor 2023 betekent is nog niet exact bekend. Digitaal samenwerken (DSO/Samenwerkingsfunctionaliteit en Inspectieview) in de keten vergt evenwel goede onderlinge afspraken. Ook deze afspraken worden meer duidelijk aan het eind van 2022, vlak voor het in werking treden van de Omgevingswet. Adequate uitvoering van die afspraken zal daarbij cruciaal zijn.

Geo-informatie

Er is een groeiende behoefte aan strategische, tactische en operationele stuurinformatie. Eerder en ook in 2022 werden en worden koppelingen tussen interne en externe databronnen gerealiseerd. De registratie naar informatie op het gebied van bodem, geluid, lucht (en stank) en omgevingsveiligheid vraagt ook de vertaling naar geografische presentatie. Dit biedt zowel voor de regio als ook voor de RUD Drenthe nieuwe kansen. Op dit vlak is al landelijk initiatief bijvoorbeeld voor omgevingsveiligheid. Op meer lokaal niveau ontstaat dit ook voor omgevingsvisie en -plannen (verplichting vanuit de Omgevingswet). In 2023 worden hiervoor vooralsnog geen extra middelen voorzien maar het ligt voor de hand dat deze vraag gaat komen. In dat geval zal daar een extra opdracht moeten worden verstrekt.

BIS = Bodeminformatie- en beheersysteem

Een BIS vult registraties aan daar waar het huidige zaaksysteem daar niet in voorziet. Ook vanwege de Omgevingswet (zie hiervoor) is deze aanvullende registratie gewenst. Hiervoor is in 2022 initiatief genomen om een BIS aan te schaffen. Dit zal in 2023 nog extra inzet vragen om goed ingericht en gevuld te worden De kosten voor de aanschaf van het BIS nemen de gemeente Emmen en de provincie Drenthe voor hun rekening in 2022. Vanaf 2023 zullen ook gemeenten moeten bijdragen aan het BIS en de inzet die hiervoor nodig is.

4.3.3 Zaaksysteem (LeefOmgevingsSysteem of LOS)

Het zaaksysteem is aan het einde van haar contractperiode en moet opnieuw aanbesteed worden. Inmiddels is een procedure tot uitstel van aanbesteding opgestart – op basis van onvoorziene omstandigheden – waardoor wordt voorzien dat die aanbesteding in de periode 2024-2025 gaat plaatsvinden.

4.3.4 Huisvesting

De (verlengde) package deals met de gemeente Emmen en de provincie voor wat betreft de huisvesting en ICT lopen af in 2022. Een volledige herijking op de huisvestingsbehoefte wordt ingegeven door de behoefte aan hybride (thuis/kantoor/op locatie) werken. In 2022 wordt een huisvestingsvisie vastgesteld. Eventuele financiële voordelen die daaruit kunnen voortvloeien kunnen op z'n vroegst in de begroting 2024 hun beslag krijgen.

4.3.5 Bedrijfsvoering op orde

In de begrotingswijziging 2022 zijn de bedrijfsvoeringskosten in overeenstemming gebracht met de noodzakelijke inzet voor ondersteunende stafdiensten. Immers de structureel onverantwoord hoge werkdruk in de ondersteunende diensten leidt naast een verhoogd risico op ziekteverzuim ook tot vertraging in het aanleveren van informatie aan de deelnemers. Eén van de kritische faal- en succesfactoren in het verbeteren van de onderlinge samenwerking met (de vertegenwoordigers van) onze deelnemers.
De versterking van de staffuncties is de afgelopen jaren in toenemende mate bekostigd uit het inkrimpen van de formatie voor het management (van 7 naar 4 teamleiders). Het verder afbouwen van de managementinzet is op dit moment onverantwoord. De opgave voor de staf blijft fors: toename werving, selectie en opleiding (door meer en lastiger te werven medewerkers), ziekteverzuim-preventie en – begeleiding, toenemende interne controle-vereisten, AVG, toename P&C-inspanning, digitalisering, communicatie-inzet, etc.
Om de grip op onze productie te versterken is in 2022 versterkt ingezet op de sturing op onze totale opgave: jaarprogramma en (interne) projecten in hun onderlinge samenhang. Voor die sturing wordt gewerkt met een Opgavemanager (voorheen: Programmamanager) die o.a. de processen rondom de P&C-cyclus gaat versterken. In combinatie met het zaakgerichte tijdschrijven - dat medio februari 2022 is ingevoerd – ontstaat daarmee een vrijwel continue monitoring op de verhouding tussen beschikbare en benodigde capaciteit. Ook daarmee wordt de basis gelegd voor meer rust in onze organisatie doordat tijdig kan worden bijgesteld.

Het uurtarief en het percentage overhead (binnen de totale lasten) is desondanks gelijk gebleven. Het overheadpercentage bedraagt 28% o.b.v. definitie BBV en 22,4% o.b.v. definitie benchmark TwijnstraGudde en blijft daarmee onverminderd beneden het landelijk gemiddelde (23,9%) zoals bleek uit de benchmark in 2021.

Alles overziend kan worden gesteld dat met het realistisch plannen en begroten van onze productie een begroting ontstaat waarin ruimte is om de reguliere bedrijfsvoeringskosten op te vangen zonder het uurtarief en het percentage overhead te laten stijgen. In het meerjaren beeld op onze bedrijfsvoeringskosten (dat nader wordt uitgewerkt in de kaders voor de begroting 2024) lijkt zicht te ontstaan op mogelijkheden tot het gaandeweg verlagen van het (structurele) overheadpercentage en het daarop te baseren uurtarief.

EFFECT VAN BELEIDS- EN ORGANISATIEONTWIKKELINGEN OP HET FINANCIEEL KADER

Uit de evaluatie van de GR is gebleken dat de uitvoering van onze taken op het gebied van de oorspronkelijk vastgestelde Drentse Maat en niet-Drentse Maat niet in overeenkomstig is met andere omgevingsdiensten met eenzelfde opgave. Daarom is een herijking van de Drentse Maat voorgesteld. De begroting 2023 is gebaseerd op de uitkomsten en besluitvorming van de eerste fase van deze herijking (december 2021), dus andere kentallen en een groeimodel tot en met 2024.

Door ons bestuur is besloten dat te voorziene extra opdrachten moeten worden opgenomen in het jaarprogramma. Voor niet te voorziene extra opdrachten wordt alsnog een extra opdracht verleend. Denk hierbij aan projecten handhavingszaken, complexe toezichtzaken, zeer complexe vergunningen en de inzet na calamiteiten, milieucriminaliteit, en klachten. Alleen indien de beschikbare formatie ontoereikend is worden niet te voorziene extra opdrachten geprioriteerd in het uitvoeringsprogramma. Meer- en minderwerk wordt verantwoord in de voor- en najaarsrapportage en verrekend in de jaarrapportage 2023 conform de verrekensystematiek. Denk hierbij aan een toe- of afname in het aantal meldingen, vergunningaanvragen en klachten.

De extra inzet voor BOA-taken en Luchtadvies zijn structureel in de begroting opgenomen en deze wordt net als in 2021 en 2022 achteraf verrekend op basis van gerealiseerde inzet. Net als in 2022 wordt te voorzien meerwerk opgenomen in het Jaarprogramma 2023 en achteraf verrekend op basis van gerealiseerde inzet.

Met het door de deelnemers gezamenlijk in voorbereiding zijnde Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe voor heel Drenthe zal het – wettelijk verplichte - uniforme uitvoeringsniveau worden vastgesteld. Daarbij is ruimte om met (door de Omgevingswet beoogde) gebiedsgerichte kaders te werken waardoor bijvoorbeeld onderscheid kan worden gemaakt tussen landelijke of meer stedelijke gebieden. De doorontwikkeling van de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe, het doorvoeren van de effecten daarvan en het borgen in de beleidscyclus vragen om structurele inzet (van strategische beleidsmedewerkers).

PROGRAMMAPLAN

DE PROGRAMMA'S

Het BBV vereist dat de begroting in verschillende programma's wordt weergegeven. Het programma Milieu bestaat uit twee programma's: 1. Milieu – regulier en 2. Milieu – projecten & leges. Zo kan beter onderscheid gemaakt worden tussen de reguliere taken (Drentse Maat en Niet-Drentse Maat) die wij voor de deelnemers uitvoeren en de apart gefinancierde projecten.
Volgens het BBV dienen de algemene dekkingsmiddelen, de heffing VPB en het bedrag voor onvoorzien apart in het programmaplan uiteengezet te worden. Daarnaast worden de kosten van de overhead in een apart programma getoond. De kosten van de andere programma's dienen exclusief overheadkosten getoond te worden.

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten	Saldo
Programma Milieu - regulier	18.252	12.725	5.527
Programma Milieu - projecten & Leges	1.491	1.491	0
Programma organisatieontwikkeling	-	0	0
Overhead	97	5.348	-5.251
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-
Bedrag onvoorzien	-	125	-125
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	19.839	19.689	151
Toevoeging en onttrekking reserves	-	-	
Toevoeging aan reserves	-	-	151
Onttrekking aan reserves	-	-	

Tabel 6: Hoofdoverzicht baten en lasten 2022 overeenkomstig indeling BBV

Elk van de programma's in het bovenstaande overzicht wordt hieronder verder toegelicht.

PROGRAMMA MILIEU – REGULIER

Het programma Milieu - regulier bestaat uit twee onderdelen:

- Drentse Maat
- Niet-Drentse Maat

Wat willen we bereiken?

De RUD Drenthe draagt bij aan een schoon en veilig Drenthe. Dit doen we door milieutaken in de hele provincie Drenthe uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Drenthe.

De milieutaken staan uitgebreid omschreven in het jaarprogramma. Voor toelichting van deze taken verwijzen wij u naar het meest recente jaarprogramma over 2022. Voor 2023 wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld die afgestemd wordt op deze begroting en op de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe.

Wat zijn de bijbehorende baten en lasten van programma Milieu-regulier?

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2023 (Begroting)**
Drentse Maat (DM)	12.156
Niet Drentse Maat (NDM)	6.096
Totaal baten	**18.252**
Lasten	
Drentse Maat (DM)	8.475
Niet Drentse Maat (NDM)	4.250
Totaal lasten	**12.725**
Saldo baten en lasten	**5.527**

Tabel 7: Baten en lasten uitvoering programma Milieu-regulier

Tarief

Het uitgangspunt bij het uurtarief is dat deze volledig kostendekkend is en dat er geen exploitatietekort wordt behaald in 2023. Uitgangspunt is tevens dat het uurtarief gelijk is voor alle deelnemers en alle producten. Het tarief wordt berekend op basis van de lasten per fte (inclusief de lasten voor overhead), gedeeld door het aantal productieve uren. Het uurtarief 2023 is € 99,75.

Dit uurtarief is een integraal tarief, waarin ook alle ontwikkelkosten, overhead, investeringen etc. zijn opgenomen.

1.1 PROGRAMMA MILIEU – PROJECTEN & LEGES

Wat willen we bereiken?

Onder dit programma verstaan we de projecten (inclusief extra opdrachten) die onze deelnemers ons laten uitvoeren en die geen onderdeel zijn van de Niet-Drentse Maat. Bij het opstellen van het jaarprogramma kunnen deelnemers ook afspraken met ons maken om maatwerk projecten te laten uitvoeren (extra opdrachten). De doelstellingen kunnen per project verschillen. Ook de legestaken die wij uitvoeren voor de provincie Drenthe vallen onder dit programma.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor 2023 is nog niet bekend welke projecten uitgevoerd worden. Op basis van realisaties van voorgaande jaren is de verwachting dat er tenminste € 1.291K budget beschikbaar is voor projecten. De verwachting bij de legesopbrengsten is onduidelijk. Dit heeft te maken met het feit dat provincie en gemeenten de mogelijkheid hebben leges te heffen voor regulering van de milieu-activiteiten en het is nu nog niet duidelijk welke afspraken daar over worden gemaakt. De legeskosten zijn net als vorige jaren geraamd op € 150K. In paragraaf 2.1 en 2.2 wordt nader ingegaan op de gevolgen voor de leges onder de Omgevingswet.

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2023 (Begroting)**
Programma Milieu - projecten	1.291
Legesopbrengsten	200
Totale baten	**1.491**
Lasten	
Programma Milieu - projecten	1.341
Legeskosten	150
Totale lasten	**1.491**
Saldo baten en lasten	**0**

Tabel 8: Baten en lasten uitvoering Programma Milieu - Projecten en leges

1.2 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCHAPSBELASTING, ONVOORZIEN

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Omdat wij enkel specifieke dekkingsmiddelen kennen, is deze post niet op ons van toepassing.

Overhead

Het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor dat overheadkosten afzonderlijk worden begroot. Zij maken dus niet langer aan de lastenkant onderdeel uit van beleidsprogramma's. Op deze manier wordt beoogd om meer inzicht te geven in de overheadkosten voor de organisatie als geheel. De volgende kosten worden conform het BBV voor onze dienst tot de overhead gerekend:

- Directeur
- Management
- Flex/Projecten
- Relatiemanager
- Secretariaat
- Staf/adviseurs (Informatisering&Automatisering, HRM (Human Resource Management), Financiën/Controlling, Informatievoorziening)
- Ondersteunende PIOFACH-taken (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting), wanneer deze niet één op één aan het primaire proces kunnen worden gekoppeld (zoals de gebruikerskosten voor het LeefOmgevingsSysteem (LOS)).

Door de overhead te centraliseren in één post, zijn de lasten voor de programmaonderdelen aanzienlijk lager dan voorheen. Op de baten heeft deze verandering geen invloed omdat (grotendeels) wordt afgerekend tegen een integraal uurtarief.

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2023 (Begroting)**
Overhead	97
Totale baten	**97**
Lasten	
Overhead	5.348
Totale lasten	**5.348**
Saldo baten en lasten	**-5.251**

Tabel 9: Baten en lasten overhead

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Het BBV schrijft voor dat de heffing vennootschapsbelasting wordt uiteengezet in een separate post. Deze post is niet van toepassing op onze organisatie. Vennootschapsbelasting dient namelijk te worden afgedragen door een overheidsonderneming bij activiteiten die voor de Vpb gelden als onderneming en waarop geen objectvrijstellingen van toepassingen zijn. Ons uitgangspunt is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, wij in principe enkel die activiteiten ondernemen waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

Onvoorzien

Het vernieuwde BBV schrijft voor dat de post 'onvoorzien' eveneens apart getoond dient te worden. We hebben een bedrag van € 125.000,- opgenomen voor onvoorzien. Het is op grond van de Financiële Verordening, beleid om ons eigen vermogen tot maximaal 10% van de begroting toe te laten nemen.

Bestuurlijk is de wens geuit om de algemene reserve van verbonden partijen – dus ook van de RUD Drenthe – zo laag mogelijk te houden. Als daarvoor zou worden gekozen zou per jaar met de deelnemers naar rato worden afgerekend als er een eventueel overschot ontstaat. Indien zich tegenvallers voordoen dan zullen wij ons tot de deelnemers wenden voor een verhoging van de deelnemersbijdrage.

Het is wenselijk om het weerstandsvermogen voldoende hoog te houden om onze financiële risico's te kunnen dekken en gedurende het jaar geen stagnatie te laten ontstaan in verband met extra besluitvormingsprocedures. Op ons weerstandsvermogen wordt verder ingegaan in de Paragrafen.

Bedragen x € 1.000	
Baten	**2023 (Begroting)**
Onvoorzien	0
Totale baten	**0**
Lasten	
Onvoorzien	125
Totale lasten	**125**
Saldo baten en lasten	**-125**

Tabel 10: Baten en lasten post onvoorzien

2 PARAGRAFEN

Het BVV vereist verschillende paragrafen. Vier daarvan zijn niet van toepassing op ons en worden daarom niet uitgewerkt.

- Grondbeleid is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen eigen grond bezit;
- Verbonden partijen is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen verbonden partijen heeft (het is zelf een verbonden partij);
- Onderhoud kapitaalgoederen is niet van toepassing omdat het kantoor waarin de RUD Drenthe gehuisvest is, wordt gehuurd en er verder geen voor deze paragraaf relevante activa zijn;
- De vennootschapsbelasting is niet van toepassing omdat het uitgangspunt van de RUD Drenthe is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, zij in principe enkel die activiteiten onderneemt waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

Voorgaande betekent dat de volgende verplichte paragrafen wel zijn opgenomen:

- Paragraaf leges / lokale heffingen
- Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf financiële kengetallen
- Paragraaf bedrijfsvoering
- Paragraaf personele ontwikkelingen

2.1 PARAGRAAF LEGES / LOKALE HEFFINGEN

Wij hebben in ons eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe zijn wij wel gemandateerd om de heffingen van de leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo/Omgevingswet. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. Wij hebben met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus een budgetneutraal project. In het kader van de Omgevingswet verandert dit. De vraag is of gemeenten gebruik gaan maken van de mogelijkheid om leges te gaan innen en vervolgens of wij daar een rol in gaan spelen. De uitkomst van de werkgroep leges van de OPD (het Omgevingsplatvorm Drenthe) zal daarbij leidend zijn. Het eventueel wegvallen van deze werkzaamheden is opgenomen in de volgende paragraaf.

2.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin wij in staat zijn middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Het gaat om de robuustheid van de begroting. Maar ook om de wendbaarheid en het adequaat kunnen handelen van een organisatie. En voor onze deelnemers om een organisatie die optimaal kan bijdragen aan hun opgaven. Onze deelnemers vinden het niet wenselijk dat de RUD Drenthe als gemeenschappelijke regeling een groot eigen vermogen opbouwt. In de Financiële

Verordening is daarom bepaald dat het eigen vermogen vanuit eventuele positieve rekeningresultaten zal worden aangevuld tot een maximum van 10% van de begroting.

Het ministerie van Binnenlandse zaken (BZK) heeft op 27 oktober 2021 een reactie gegeven op basis van de ingediende begroting 2022. Op basis van de constatering dat de weerstandscapaciteit in de begroting 2022 ruim onvoldoende is om de aanwezige risico's op te vangen verzoekt het ministerie om, samen met de deelnemers te bezien of de aanwezige weerstandscapaciteit verhoogd kan worden zodat de aanwezige risico's door de gemeenschappelijke regeling zelf kunnen worden opgevangen.

Er is in de begroting 2022, naast de meerjarig opgenomen post voor onvoorziene uitgaven van € 125.000, geen extra ruimte gecreëerd voor onvoorziene uitgaven. Wel wordt door het opstellen van een realistischer jaarprogramma de kans op extra onvoorziene uitgaven verkleind. Door de uitvoerings(-kosten) goed te monitoren en tijdig tot bijsturing van het programma over te gaan wordt getracht risico's binnen de begroting op te vangen. Daarbij is van belang te vermelden dat de nieuwe verrekensystematiek ertoe zal leiden dat meerwerk bij een deelnemer niet meer automatisch leidt tot minderwerk bij een andere, maar tot hogere baten zal leiden waarmee de extra personeelslasten kunnen worden gedekt.

Wij hebben ultimo 2021 een totaal eigen vermogen van € 91.318. Bij het aanbieden van de jaarstukken 2021 wordt aan de deelnemers gevraagd om het positieve resultaat over 2021 van € 273.213 toe te voegen aan de reserves. Dan is het eigen vermogen ultimo 2021 € 334.546. Hiervan is € 288.660,- algemene reserve en € 45.886,- een bestemmingsreserve (bron: jaarstukken 2021). Daarnaast is in onderhavige begroting een post onvoorzien van € 125.000 opgenomen.

Aanwezige weerstandscapaciteit	
Algemene Reserve 2021	15.447
Exploitatieresultaat 2021	273.213
Onvoorzien Begroting 2023	125.000
Totaal weerstandscapaciteit	**€ 413.660**

Richtlijnen weerstandscapaciteit	
betekenis ratio	**ratio weerstandscapaciteit**
uitstekend	> 2,0
Ruim voldoende	1,4 < x > 2,0
Voldoende	1,0 < x > 1,4
Matig	0,8 < x > 1,0
Onvoldoende	0,6 < x > 0,8
Ruim onvoldoende	< 0,6

factor aanwezig / benodigd weerstandsvermogen	
factor:	**0,9**
oordeel:	**Matig**

Tabel 11: De conclusie van het weerstandsvermogen

Financiële risico's

De omvang van ons weerstandsvermogen is gerelateerd aan de risico's die de organisatie loopt. Deze risico's zijn in kaart gebracht en ook financieel vertaald. Hierbij is rekening gehouden met reeds getroffen maatregelen, zoals verzekeringen.

Een aantal van onze (financiële) risico's worden in onderstaande tabel vermeld. In het model zijn risicobeoordeling en -kwantificering gehanteerd, zoals aanbevolen door het Ministerie van BZK. Deze risico's geven inzicht in het benodigde weerstandsvermogen (zie onderstaande tabel). Hierbij worden kleinere risico's geacht onderdeel te zijn van de reguliere bedrijfsvoering. De vermenigvuldiging met de wegingsfactoren impact en frequentie geeft het bedrag aan dat beschikbaar moet zijn als weerstandsvermogen om de risico's te kunnen opvangen.

no	categorie	omschrijving	effect	financieel	impact	frequentie	benodigde weerstands-capaciteit
1	**personeel**	Ziekteverzuim	productieverlies	€ 250.000	3	5	€ 250.000
2	**personeel / bedrijfsvoering**	BIS	productieverlies	€ 40.000	1	4	€ 30.000
3	**personeel / bedrijfsvoering**	Werving nieuwe medewerkers	productieverlies	€ 150.000	3	4	€ 112.500
4	**personeel**	Leges	frictiekosten	€ 50.000	1	5	€ 50.000
5	**personeel / bedrijfsvoering**	Evaluatie GR	productieverlies	PM	PM	PM	PM
6	**personeel / bedrijfsvoering**	Gevolgen Omgevingswet	productieverlies	PM	PM	PM	PM
	Totaal						**€ 442.500**

Klasse/ Impact	Financieel	Wegingsfactor
1	< 50.000	€ 25.000
2	50.001 – 100.000	€ 75.000
3	100.001 – 250.000	€ 175.000
4	250.001 – 1.000.000	€ 625.000
5	> 1.000.000	€ 1.000.000

Klasse/ Frequentie	Kans	Wegingsfactor
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5-10 jaar	0,20
3	1 keer per 2-5 jaar	0,50
4	1 keer per 1-2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

Tabel 12: Het risicoprofiel 2023

In de risicoberekening is geen rekening gehouden met een bestuurlijke keuze om bij eventuele noodzakelijke herprioritering in het jaarprogramma 2023 alsnog te kiezen voor het beschikbaar stellen van extra middelen. Mocht op basis van het jaarprogramma 2023 een tekort aan uren zichtbaar worden, dan vraagt dat om expliciete bestuurlijke besluitvorming om daarvoor te herprioriteren of extra middelen beschikbaar te stellen, waarvoor dan een extra deelnemersbijdrage noodzakelijk zal zijn.

1. Ziekteverzuim

Algemeen: In 2021 was het gemiddelde ziekteverzuim 9,5%. Bij de berekening van de beschikbare productieve uren is 7% ziekteverzuim opgenomen in de begroting. Indien het ziekteverzuim in 2023 niet zakt naar 7% maar op hetzelfde niveau uitkomt is het in deze tabel op te nemen risico nog 2,5 procent.

Beheersmaatregelen: In 2023 staat verzuim wederom hoog op onze agenda en het thema alsmede het protocol omtrent verzuim wordt nadrukkelijk bij onze medewerkers onder de aandacht gebracht. Daarnaast zijn/worden de volgende maatregelen getroffen :

- De preventie op- en de begeleiding van het beïnvloedbare verzuim is vergroot;
- De toegankelijkheid van bedrijfsmaatschappelijk werk is vergroot;
- De inzet op de pro-actieve uitvoering van het Arbobeleid is vergroot;
- Er is een directe verzuimbegeleiding op de lopende dossiers;
- In 2023 is de pandemie minder of niet meer van invloed op de keuze voor thuiswerken of op locatiewerken. De klus bepaalt hoe en waar gewerkt wordt waardoor het werkplezier zich kan herstellen. Onze huisvesting moet in 2023 ingericht zijn op deze manier van hybride werken en het plaats- en tijd onafhankelijke werken.

Calculatie financieel: Voor de calculatie is 2,5 % van de loonsom van het primaire proces gebruikt.

2. Bodeminformatiesysteem (BIS)

Algemeen: Wat betreft de bodeminformatievoorziening blijft in 2023 sprake van extra inzet om het in 2022 ingevoerde bodeminformatiesysteem met geactualiseerde data te vullen en te beheren. Om daarmee over een goed gevuld bodeminformatiesysteem te beschikken voor alle deelnemers wat een grote efficiencywinst oplevert.

Beheersmaatregelen:
De kosten voor het op orde brengen van de data in het BIS worden in 2022 gemaakt en gedragen door de provincie Drenthe en de gemeente Emmen, de huidige bevoegde gezagen voor bodemtaken. Vanaf 2023 zullen de jaarlijkse beheerskosten van het BIS-systeem gedragen moeten worden door alle deelnemers vanwege de overgang van bevoegd gezag voor bodemtaken van provincie naar de overige 11 gemeenten. De inzet van onze eigen medewerkers leidt tot een structurele kostenpost in de begroting.

Calculatie financieel: We gaan ervan uit dat de jaarlijkse beheerskosten gedragen worden door de deelnemers. De inzet van onze eigen medewerkers is ingeschat op 0,5 fte.

3. Werving nieuwe medewerkers

Algemeen: De krapte op de huidige arbeidsmarkt aan gekwalificeerd personeel noodzaakt ons tot meer inzet op werving en selectie van toekomstig benodigde medewerkers.

Beheersmaatregelen: De RUD Drenthe voert een arbeidsmarktverkenning uit samen met de ODG en de FUMO. Daarbij zal bijzondere aandacht gegeven worden aan inclusie en diversiteit. In dat kader onderzoeken we de mogelijkheden om:

- ook zij-instromers klaar te stomen voor onze taken;
- opleidingen van scholen beter te laten aansluiten op onze praktijk;
- van traineeships gebruik te maken.

Dat betekent een andere insteek in communicatie naar buiten en een toename in opleiding en begeleiding van zij-instromers en trainees.

Calculatie financieel: In de begroting is een dekking van € 150K opgenomen ter dekking van mogelijk productieverlies.

4. Leges

Algemeen: Wij hebben in ons eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe zijn wij wel gemandateerd om de heffingen van de leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo/Omgevingswet. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. Wij hebben met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus een budgetneutraal project. In het kader van de Omgevingswet verandert dit. De vraag is of gemeenten gebruik gaan maken van de mogelijkheid om leges te gaan innen en vervolgens of wij daar een rol in gaan spelen. De uitkomst van de werkgroep leges van de OPD (het Omgevingsplatform Drenthe) zal daarbij leidend zijn.

Beheersmaatregelen: Wij zijn actief betrokken bij de gesprekken van het OPD en de verschillende werkgroepen (waaronder leges) waar de gevolgen van het invoeren van de Omgevingswet besproken worden.

Calculatie financieel: In de begroting is een dekking van € 50K opgenomen ter dekking van de inzet van de betrokken medewerkers bij het team vergunningen.

5. Aanvullende financiële risico's

Zoals in hoofdstuk 4 is omschreven, bestaan er nog een aantal relevante risico's die op dit moment niet op geld zijn in te schatten zoals:

- Data- en informatie gestuurd werken/Digitale Uitwisseling
- Voorbereiding aanbesteding zaaksysteem
- Doorontwikkeling Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe
- Verschuiving van bevoegd gezag van milieulocaties

2.3 PARAGRAAF FINANCIËLE KENGETALLEN

Hieronder volgt een korte toelichting per kengetal met als basis de jaarrekening 2021, de begroting 2022 en de begroting 2023.

	2021 (Jaarrekening	2022 (Begrotings wijziging)	2023 (Begroting)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)
Netto schuldqoute	**-2,1%**	**-0,1%**	**-0,9%**	**-2,1%**	**-3,2%**	**-4,8%**
Netto schuldguote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	**6,0%**	**0,8%**	**4,1%**	**8,9%**	**13,4%**	**19,2%**
Structurele exploitatieruimte	**2,3%**	**0,2%**	**3,2%**	**1,8%**	**0,8%**	**0,8%**
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Tabel 13: percentages schuldquote en solvabiliteitsratio

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. We hebben geen leningen waardoor de schuldpositie alleen bestaat uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteren wij een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, stijgt het kengetal boven de 0% stijgen. Voor 2023 is het kengetal -0,9% en voldoet daarmee aan de gestelde norm.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt, de norm voor ons is daarom minimaal 20%. Ons solvabiliteitsratio is op basis van de begroting 2023 4,1% waardoor de solvabiliteit van onze organisatie onder de norm ligt. Het kengetal valt lager uit omdat met voorschotten van de opdrachtgevers wordt gewerkt. De voorschotten leiden tot een hoger kortlopend vreemd vermogen en hebben daarmee een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Immers, die voorschotten worden in het nieuwe boekjaar besteed aan de taken waarvoor wij dit geld hebben ontvangen. Daarnaast is het eigen vermogen na de onttrekking voor het ontwikkelprogramma geminimaliseerd.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor onze organisatie is 0% of hoger. In de begroting 2023 is de ratio 3,2% en daarmee voldoende.

Algeheel oordeel

Het BBV schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Van de drie geldende kengetallen voor onze organisatie geeft de solvabiliteitsratio aan dat deze onder de norm ligt. Het algehele beeld van onze financiële positie is dat oplettendheid is geboden. Zie ook de vorige paragraaf inzake het weerstandsvermogen.

2.4 PARAGRAAF FINANCIERING

Beleidskaders

De uitvoering van de financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financierings- (treasury-)statuut evenals een financieringsparagraaf in begroting en rekening. We werken volgens het Treasurystatuut dat is vastgesteld op 23 september 2013

Rentevisie

Gezien de geringe invloed van de renteontwikkeling op onze begroting is geen lange termijn rentevisie opgenomen.

Geldleningen

We zullen het overgrote deel van onze werkzaamheden betalen uit de vaste voorschotbetalingen van de deelnemers. De verwachting is dat deze voldoende zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. We hebben geen geldleningen en verwachten dat dit voor de begroting van 2023 ook niet nodig is.

Onze organisatie loopt op dit moment geen grote liquiditeitsrisico's. In de praktijk factureren wij inmiddels maandelijks of per kwartaal de projecten.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) is een kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten tijdens een boekjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het begrotingstotaal. Het saldo van vlottende schulden en vlottende middelen wordt afgezet tegen het begrotingstotaal. Dit betekent voor ons dat het maximale saldo in 2023 € 1,5 mln. mag bedragen. Wij voldoen hieraan op basis van deze begroting.

Rente risiconorm

Ter beperking van het renterisico op vaste schuld is er een rente risiconorm vastgesteld. De rente risiconorm schrijft voor welk deel van de lange termijn leningen (> 1 jaar) maximaal vernieuwd mag worden in een begrotingsjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen zoals de RUD Drenthe is dit vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt als

volgt berekend: de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Er is in 2023 geen sprake van herfinanciering omdat geen leningen zullen worden aangegaan.

2.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsvoering ondersteunt de andere programma's in het voorzien van verschillende diensten als personeelszaken, informatievoorziening, administratie, communicatie, sturing, coaching en planning en control.

De ontwikkelopgaven voor de bedrijfsvoering zijn in 2019-2020 opgenomen in een Ontwikkelprogramma. Hiermee is een deel van de basis op orde gebracht, is de professionalisering van de financiële functie tot beheersniveau gebracht en groeit ons zelflerend vermogen per jaar. In 2021 is daarop een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de nog resterende opgaven en de doorontwikkeling van al in gang gezette ontwikkelingen. Hiermee is het Ontwikkelprogramma beëindigd. De organisatieontwikkeling van de RUD is onderdeel gemaakt van de Kaderbrief 2023 en de begroting 2023.

Nadat de UHH-strategie is vastgesteld en doorgevoerd, de Omgevingswet in werking is getreden en geïmplementeerd en de effecten van het doorvoeren van de evaluatie GR inzichtelijk zijn kunnen de afspraken en visie op onze bedrijfsvoering worden herzien. Door de grote kwaliteitsimpuls die gerealiseerd wordt in 2022 en 2023 verwachten we een afname in het percentage bedrijfsvoeringskosten (o.a. overhead, ziekteverzuim en uurtarief). In 2023 bereiden we een voorstel voor om op te nemen in de Begroting 2024.

2.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN

Onze bezetting van de verschillende teams op 1 januari 2022 is in onderstaande tabel weergegeven.

Team	Aantal personen
Directie	1
Vergunningen (incl teamleider)	26
Toezicht en HH (incl. teamleider)	35
Advies (incl. teamleider)	16
Juridisch (incl. teamleider)	13
Bodem (teamleider jur.)	23
Bedrijfsbureau	28
Totaal	**142**

Tabel 14: De bezetting op 1 januari 2022

Deze 142 medewerkers vormen een bezetting van 130 fte. Voor de extra projecten wordt er ingehuurd ter vervanging van eigen medewerkers die hiervoor ingezet worden. In het team Bedrijfsbureau zijn ook medewerkers (ca 4,5 fte) die geheel of gedeeltelijk ingezet worden voor productieve uren (administratieve ondersteuning en digitalisering dossiers.

Het effect van de invoering van de Omgevingswet en de overige projecten op de formatie en bezetting in 2023 is nu nog niet goed aan te geven.

Leeftijdsopbouw

De leeftijdsverdeling wordt in onderstaande staafdiagram weergegeven (bron : jaarverslag 2021).
De gemiddelde leeftijd bedraagt 49 jaar.
De verdeling M/V binnen onze organisatie :

- 42% vrouw
- 58% man

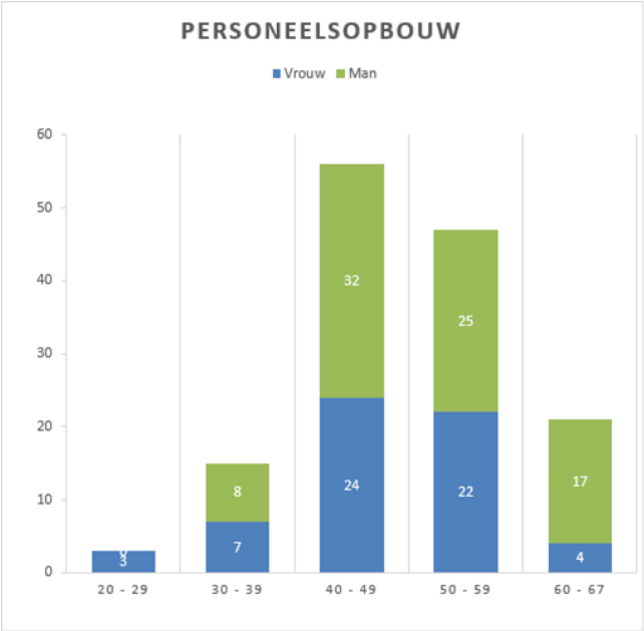

Figuur 2: De leeftijdsverdeling van ons personeel

3 FINANCIËLE BEGROTING

3.1 OPZET BEGROTING

Als onderdeel van de verbetering van onze financiële grip is vanaf de begrotingswijziging 2018 ook de opzet van de begroting verbeterd. Dit is gedaan in afstemming met de deelnemers. Ook de begroting 2023 is volgens deze verbeterde opzet opgesteld en heeft de volgende uitgangspunten:

- Begroting is volgens het BBV opgesteld, alle benodigde paragrafen en onderdelen zijn opgenomen (o.a. geprognosticeerde begin en eindbalans, indeling in de programma's)
- De exploitatiebegroting is verder gespecificeerd in de posten. Zo is er bijvoorbeeld onderscheid gemaakt naar personeels- en inhuurbudgetten voor het primair proces en de overhead.
- Meerjarenbegroting maakt onderdeel uit van de financiële begroting.

3.2 MEERJARENRAMING OVERZICHT BATEN EN LASTEN

Overzicht baten en lasten begrotingsjaar per programma meerjarenraming

De meerjarenraming 2024 - 2026 is voor de komende jaren op basis van de geldende normen geïndexeerd.

De financiële en beleidsmatige uitgangspunten die leiden tot de begroting 2023 bestaan uit:

- de uitgangspunten van de begroting 2022, inclusief de begrotingswijziging 2022;
- het gewogen indexcijfer door toepassing van de index loonvoet sector overheden de prijsindex netto materiële overheidsconsumptie;
- een productiviteitsnorm van 1.300 uur per FTE, waarbij rekening gehouden is met een ziekteverzuimpercentage van 7%.
- de in 2020 vastgestelde nieuwe verrekensystematiek voor de deelnemersbijdragen
- het inzichtelijk maken van de onafgedekte risico's in het kader van het lage weerstandsvermogen

De begroting 2023 zal gaandeweg het jaar 2022 worden gewijzigd op basis van de werkelijke indexcijfers, toe- en/of afname productie op basis van het in 2022 op te stellen realistische jaarprogramma 2022, als er een concrete begroting is voor de projecten 2023, concretisering van het investeringsbudget en als er zich onvoorziene zaken voor doen.

In ieder geval dient sprake te zijn van een gelijkblijvend takenpakket of een gelijkblijvend uitvoeringsniveau. Wijziging in omvang, intensiteit of kwaliteit van de werkzaamheden leidt tot begrotingseffect of herprioritering van taken. Ook zijn in deze begroting 2023 een aantal risico's benoemd die mogelijk substantiële begrotingseffecten meebrengen.

Ontwerpbegroting 2023

Bedragen x 1000	2021 (Jaarrekening	2022 (Begrotings wijziging)	2023 (Begroting)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)
Programma Milieu regulier	14.114	16.438	18.252	18.758	19.208	19.669
Programma Milieu projecten & leges	1.477	1.460	1.491	1.522	1.553	1.586
Programma Organisatieontwikkeling	93	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Overhead	-	*94,85*	97	99	101	104
Algemene dekkingsmiddelen	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Heffing VPB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bedrag onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Baten Totaal	**15.684**	**17.993**	**19.839**	**20.378**	**20.863**	**21.359**
Programma Milieu regulier	9.646	11.345	12.725	12.944	13.253	13.569
Programma Milieu projecten & leges	1.422	1.410	1.491	1.572	1.603	1.536
Programma Organisatieontwikkeling	205	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Overhead	4.250	5.112	5.348	5.501	5.633	5.769
Algemene dekkingsmiddelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Heffing VPB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bedrag onvoorzien	0	125	125	125	125	125
Lasten Totaal	**15.523**	**17.992**	**19.689**	**20.142**	**20.614**	**20.998**
Saldo van baten en lasten	**161**	**1**	**151**	**237**	**248**	**361**
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	**161**	**1**	**151**	**237**	**248**	**361**
Toevoeging reserves		1	151	237	248	361
Onttrekking reserves	112		0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	**273**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 15: Overzicht van de meerjarenraming

3.3 ONZE EXPLOITATIEBEGROTING

Bedragen x 1000	2021 (Jaarrekening	2022 (Begrotingswijziging)	2023 (Begroting)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)
Totale baten	**15.684**	**17.993**	**19.839**	**20.378**	**20.863**	**21.359**
Deelnemersbijdragen	**14.151**	**16.438**	**18.252**	**18.758**	**19.208**	**19.669**
Reguliere deelnemersbijdrage	**14.058**	**14.153**	**17.852**	**18.758**	**19.208**	**19.669**
Aanpassing obv Jaarprogramma		**1.440**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdrage Omgevingsveiligheid		**106**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdrage uitbreiding primair proces		**398**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdrage structurele aanvullende kosten		**195**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdrage incidentele aanvullende kosten		**145**	**400**	**0**	**0**	**0**
Projectbaten Ontwikkelprogramma	**93**	**0**	**0**	**-**	**-**	**-**
Legesopbrengsten	**190**	**200**	**200**	**200**	**200**	**200**
Projectbaten	**1.287**	**1.260**	**1.291**	**1322**	**1353**	**1386**
Inkomsten overige baten	**56**	**95**	**97**	**99**	**101**	**104**
Totale lasten	**15.523**	**17.992**	**19.689**	**20.142**	**20.614**	**20.998**
Personeelslasten	**11.372**	**13.478**	**14.728**	**15.452**	**15.823**	**16.202**
Loonsom primair proces	8.108	9.102	10.132	10.700	10.957	11.220
Loonsom overhead	2.054	2.741	2.920	3.036	3.109	3.183
Doorbelasting en frictiekosten	-1.418	-1.260	-1.291	-1.322	-1.353	-1.386
Inhuur primair proces	2.054	2.096	2.147	2.198	2.251	2.305
Inhuur overhead	95	55	56	58	59	61
Reiskosten	130	250	256	262	268	275
Opleidingen	87	237	243	249	255	261
Algemene kosten	261	257	264	270	276	283
Bedrijfsvoeringskosten	**2.374**	**2.878**	**2.945**	**2.993**	**3.063**	**3.135**
Materieel (Toolbox)	14	30	31	31	32	33
Packagedeal gemeente Emmen en provincie Drenthe	1.625	1.811	1.855	1.899	1.945	1.991
Huur zaaksysteem/licentie LOS	194	216	221	226	232	237
Overige licentie- en ICT-kosten	257	378	387	396	406	416
Overige bedrijfsvoeringskosten	285	443	451	440	449	457
Legeskosten	**134**	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
Projectkosten zaak- en bodeminformatiesysteem	**150**	**0**	**50**	**100**	**100**	**0**
Projectkosten	**1.287**	**1.260**	**1.291**	**1322**	**1353**	**1386**
Projectkosten Ontwikkelprogramma	**205**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onvoorzien		**125**	**125**	**125**	**125**	**125**
Incidentele lasten		**100**	**400**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	**161**	**1**	**151**	**237**	**248**	**361**
Toevoeging en onttrekking reserves						
Toevoeging reserves		**1**	**151**	**237**	**248**	**361**
Onttrekking reserves exploitatie	112					
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	**273**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 16: De exploitatiebegroting

3.3.1. Indexatie

De posten in de exploitatiebegroting voor het jaar 2023 en de meerjarenraming (2024-2026) zijn geïndexeerd op basis van prognoses uit de Macro-Economische Verkenning 2022, publicatie 21-9-2021 van het CPB, conform Kaderbrief 2023. Dit is schematisch weergegeven in bijlage A.

Hieronder worden de belangrijkste posten waarin afwijkingen in de begroting 2023 plaatsvinden ten opzichte van de begroting 2022 nader toegelicht.

3.3.2. Baten

Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van de begroting 2022 met € 1.814K en wordt veroorzaakt door de volgende posten:

Omschrijving	Bedrag
Indexering 2,4%	418K
Aanpassing uren jaarprogramma 2023	1.141K
Bijdrage incidentele aanvullende kosten	255K
Totaal	**1.814K**

Tabel 17: Mutatie deelnemersbijdrage

Aanpassing uren jaarprogramma 2023

In de begroting 2023 zijn we uitgegaan van 142.884 uur. In het jaarprogramma 2022 is er met de deelnemers het groeimodel afgesproken, dit resulteert voor de begroting 2022 in een toename van de uren van 17.471, hierdoor komt deze uit op 161.380 uur. Voor 2023 is een toename van 11.440 uren afgesproken. Dit vormt de basis voor de begroting 2023 en betekent een aanvullende bijdrage van € 1.559K (inclusief indexering).

Bijdrage uitbreiding primaire taken

De extra uren voor luchtadvies en BOA-inzet worden achteraf op basis van daadwerkelijk geleverde uren in rekening gebracht.

Bijdrage incidentele aanvullende kosten

In de begrotingswijziging 2022 is voorzien in een incidentele bijdrage aanvullende kosten van 145K, t.b.v. de DVO's en het aanpassen van het zaaksysteem aan de gewijzigde processen in het kader van de Omgevingswet. In de begroting 2023 is voorzien in een bijdrage aanvullende kosten van 400K, t.b.v. het verrijken van het locatiebestand met MBA's. De toename bedraagt dus 255K.

3.3.3. Lasten

Personeelslasten

De personeelslasten nemen toe met circa € 1.250K. Deze stijging komt met name door de gestegen vraag vanuit de deelnemers.

Bedrijfsvoeringskosten

De bedrijfsvoeringskosten stijgen ten opzichte van de begroting 2022 met € 69K. Deze stijging betreft de indexering.

Onvoorzien

De post 'onvoorzien' wordt ten opzichte van voorgaande begrotingen niet verhoogd en blijft met € 125K gelijk aan de begroting 2022.

Overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Momenteel is er bij ons geen sprake van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Wel wordt het algemene uitgangspunt van de Financiële Verordening toegepast, waarbij positieve rekeningresultaten worden toegevoegd aan de reserve totdat de reserve op het maximale niveau van 10% van de begroting komt.

3.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENRAMING

Na besluitvorming door DB wordt deze paragraaf toegevoegd.

Artikel 20 van het BBV schrijft voor dat in de begroting een uiteenzetting van de financiële positie, voorzien van toelichting, dient te worden opgenomen. Tevens dient dit ook in meerjarig perspectief te gebeuren. In onderhavige paragraaf volgt deze uiteenzetting.

3.4.1. Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Onderstaand wordt de (geprognosticeerde) begin- en eindbalans weergegeven voor het begrotingsjaar. Tevens wordt de meerjarenraming uiteengezet. Het verschil in toevoeging aan de bestemmingsreserve en het resultaat voor toevoeging aan de bestemmingsreserve wordt aan de algemene reserve toegevoegd.

Activa

Bedragen x € 1.000	2021 (Jaarrekening	2022 (Begrotings wijziging)	2023 (Begroting)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)
Vaste Activa						
Immateriële vaste activa		-	-	-	-	-
materiële vaste activa	30	17	4	-	-	-
Financiële vaste activa		-	-	-	-	-
	30	**17**	**4**	**0**	**0**	**0**
Vlottende activa						
Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**5.329**	**4.042**	**4.193**	**4.430**	**4.678**	**5.039**
Te vorderen op openbare lichamen	1.493	1.152	1.152	1.152	1.152	1.152
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een typische looptijd korter dan één jaar	2.912	2.855	3.006	3.243	3.491	3.852
Overige vorderingen	924	35	35	35	35	35
Liquide middelen	**81**	**250**	**250**	**250**	**250**	**250**
Banksaldi	81	250	250	250	250	250
Overlopende activa	**108**	**89**	**89**	**89**	**89**	**89**
Vooruitbetaalde kosten	108	89	89	89	89	89
Totaal vlottende activa	**5.518**	**4.381**	**4.532**	**4.769**	**5.017**	**5.378**
Totaal activa	***5.548***	***4.398***	***4.536***	***4.769***	***5.017***	***5.378***

Tabel 18: Activa

Passiva

Bedragen x € 1.000	2021 (Jaarrekening	2022 (Begrotings wijziging)	2023 (Begroting)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)
Vaste passiva						
Eigen Vermogen	**334**	**37**	**188**	**425**	**673**	**1.034**
Algemene reserve	15	36	37	188	425	673
Bestemmingsreserve	46	0	0	0	0	0
Resultaat vóór bestemming	273	1	151	237	248	361
Voorzieningen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	**334**	**37**	**188**	**425**	**673**	**1.034**
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**1.473**	**2.575**	**2.575**	**2.575**	**2.575**	**2.575**
Overlopende passiva	**3.741**	**1.786**	**1.773**	**1.769**	**1.769**	**1.769**
Totaal vlottende passiva	**5.214**	**4.361**	**4.348**	**4.344**	**4.344**	**4.344**
Totaal passiva	***5.548***	***4.399***	***4.536***	***4.769***	***5.017***	***5.378***

Tabel 19: Passiva

3.4.2. EMU-saldo

In onderstaand overzicht is het EMU-saldo opgenomen voor het begrotingsjaar, voorgaande jaren en is eveneens de meerjarenraming uiteengezet.

Bedragen x € 1.000	2021 (Jaarrekening	2022 (Begrotings wijziging)	2023 (Begroting)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q.ontttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	161	1	151	237	248	361
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	13	13	13	4	0	0
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorziening ten bate van de exploitatie	14	13	13	13	13	13
4. Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	9	0	0	0	0	0
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0
6. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0
7. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0
8. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0
9. lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0	0
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0	0
11. Boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0	0	0
Berekend EMU -saldo	**197**	**27**	**177**	**254**	**261**	**374**

Tabel 20: Overzicht van het EMU-saldo

3.4.3. Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

De begroting dient de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume weer te geven. Wij kennen momenteel geen dergelijke verplichtingen

3.4.4. Investeringen

Investeringen met een economisch nut

Wij hebben momenteel geen investeringen met een economisch nut.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Wij kennen geen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

3.4.5. De financiering

Het BBV schrijft voor dat tevens aandacht dient te worden geschonken aan de financiering bij de uiteenzetting van de financiële positie. De financiering is nader uitgewerkt in paragraaf 2.2.

Verloop van de reserves en voorzieningen, inclusief meerjarenraming

Net zoals de meerjarenraming van de geprognosticeerd begin- en eindbalans en de meerjarenraming, is de meerjarenraming van de reserves uitgedrukt in prijzen 2022.

Reserves

De algemene reserve neemt in 2023 toe met het verwachte resultaat van € 151K. Bij het aanbieden van de jaarstukken 2021 wordt aan de deelnemers gevraagd om het positieve resultaat over 2021 van € € 273.213 toe te voegen aan de reserves.

Bedragen x € 1.000						
Algemene reserve	**2021 (Jaarrekening**	**2022 (Begrotings wijziging)**	**2023 (Begroting)**	**2024 (Begroting)**	**2025 (Begroting)**	**2026 (Begroting)**
Saldo per 1-1	15	36	37	188	425	673
Bij: Resultaat	273	1	151	237	248	361
Af: Resultaat	0	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage deelnemers resultaat	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	**288**	**37**	**188**	**425**	**673**	**1.034**
Bestemmingsreserve doorontwikkeling organisatie	**2021 (Jaarrekening**	**2022 (Begrotings wijziging)**	**2023 (Begroting)**	**2024 (Begroting)**	**2025 (Begroting)**	**2026 (Begroting)**
Saldo per 1-1	46	0	0	0	0	0
Bij:	0	0	0	0	0	0
Af: Financiering ontwikkelprogramma	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	**46**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal van de reserves	**334**	**37**	**188**	**425**	**673**	**1.034**

Tabel 21: Overzicht van de reserves

Voorzieningen

Wij hebben bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd voor personeelskosten. Ieder jaar wordt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld wat de hoogte van deze voorziening moet zijn. In de (meerjaren-)begroting wordt deze post niet structureel meegenomen.

Bedragen x € 1.000						
Voorziening personeelskosten	2021 (Jaarrekening	2022 (Begrotings wijziging)	2023 (Begroting)	2024 (Begroting)	2025 (Begroting)	2026 (Begroting)
Saldo per 1-1	196	0	0	0	0	0
Bij:	0	0	0	0	0	0
Af:	196	0	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 22: Overzicht van de voorzieningen

BIJLAGE A – INDEXERING

Index	2022	2023	2024	2025	2026
Loonvoet sector overheid	1,4%	2,5%	2,6%	2,6%	2,6%
Prijs netto materiële overheidsconsumptie	1,5%	1,9%	1,7%	1,7%	1,7%
Gewogen index (90% loonvoet / 10 materiële overheidsconsumptie)	**1,4%**	**2,4%**	**2,5%**	**2,5%**	**2,5%**

Bron: Macro-economische verkenning 2022, publicatie 21-09-2021 (CPB)

BIJLAGE B – DEELNEMERSBIJDRAGE

Begroting 2023		
	Deelnemersbijdrage regulier (geïndexeerd met 2,4%)	€ 17.997.206
	Bijdrage aanvullende kosten	€ 255.000
	Totale deelnemersbijdrage 2022	**€ 18.252.206**

Deelnemer	Deelnemers-bijdrage begroting 2022	Groeimodel gemeentes	Index	Bijdrage aanvullende kosten (incidenteel)	Milieulocaties van Provincie naar Gemeenten	Milieulocaties van Gemeenten naar Provincie	Bodemtaken van Provincie naar Gemeenten	Deelnemers-bijdrage 2023
Gemeente Aa en Hunze	€ 554.088	€ 51.073	€ 14.404	€ 8.809	€ 30.923	€ -	€ 29.925	€ 689.222
Gemeente Assen	€ 1.088.499	€ 100.332	€ 28.296	€ 17.305	€ -	€ -	€ 139.650	€ 1.374.082
Gemeente Borger-Odoorn	€ 602.799	€ 55.563	€ 15.670	€ 9.583	€ -	€ -	€ 29.925	€ 713.540
Gemeente Coevorden	€ 1.002.596	€ 92.414	€ 26.063	€ 15.939	€ 30.923	€ -9.975	€ 69.825	€ 1.227.785
Gemeente Emmen	€ 2.983.815	€ 275.033	€ 77.565	€ 47.437	€ -	€ -4.988	€ -	€ 3.378.862
Gemeente Hoogeveen	€ 1.282.133	€ 118.181	€ 33.329	€ 20.383	€ 61.845	€ -4.988	€ 94.763	€ 1.605.646
Gemeente Meppel	€ 884.881	€ 81.564	€ 23.003	€ 14.068	€ 92.768	€ -	€ 39.900	€ 1.136.183
Gemeente Midden-Drenthe	€ 1.220.474	€ 112.497	€ 31.727	€ 19.403	€ 30.923	€ -4.988	€ 39.900	€ 1.449.936
Gemeente Noordenveld	€ 597.193	€ 55.046	€ 15.524	€ 9.494	€ -	€ -	€ 44.888	€ 722.145
Gemeente Tynaarlo	€ 592.409	€ 54.605	€ 15.400	€ 9.418	€ -	€ -	€ 49.875	€ 721.708
Gemeente Westerveld	€ 653.857	€ 60.269	€ 16.997	€ 10.395	€ -	€ -	€ 19.950	€ 761.469
Gemeente De Wolden	€ 917.390	€ 84.561	€ 23.848	€ 14.585	€ -	€ -4.988	€ 34.913	€ 1.070.308
Provincie Drenthe	€ 3.659.521	€ -	€ 87.035	€ 58.179	€ -247.380	€ 29.925	€ -593.513	€ 2.993.768
Nog nader te verdelen deelnemers-bijdrage (Luchtadviseur en BOA's)	€ 398.000		€ 9.552		€ -			€ 407.551
Totaal	**€ 16.437.655**	**€ 1.141.140**	**€ 418.411**	**€ 255.000**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ 18.252.206**